

Stockholms stads program för barnhälsa

Förslag till beslut

Kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. *Stockholms stads program för barnhälsa*, bilaga 1 till utlåtandet, godkänns.
2. Stockholms Stadshus AB uppmanas för egen del att anta, samt att ge samtliga bolagsstyrelser i uppdrag att anta *Stockholms stads program för barnhälsa*, bilaga 1 till utlåtandet.

Föredragande borgarrådet Alexandra Mattsson

Sammanfattning av ärendet

Stockholms stads program för barnhälsa syftar till att stärka stadens arbete för att minska skillnader i barns livsvillkor och skapa hållbara förutsättningar för att främja fysiskt, psykiskt och socialt välbefinnande för barn i målgruppen 1-6 år. Programmet fastställer en gemensam definition av begreppet barnhälsa, vilket väntas leda till ökad samsyn kring målgruppens behov och tydliggör olika aktörers ansvar inom området.

Programmet fastslår att främjande, förebyggande och inkluderande strategiska perspektiv ska genomsyra stadens arbete med barnhälsa. I programmet konkretiseras det genom att fastställa tre fokusområden; fysisk hälsa, psykisk hälsa och social hälsa.

Stadens nämnder och bolag är ansvariga för att följa upp och utvärdera programmet inom ramen för stadens systematiska kvalitetsarbete. Förskolenämnden ansvarar för att konkretisera utvecklingsbehov och tillkommande åtgärder som stöd i utvecklingen mot en stärkt barnhälsa.

Två remitteringar har skett i ärendet eftersom den första remissomgången föranledde behov av revideringar och tydliggöranden i förslaget. Förslaget reviderades därför av tjänstepersoner inom förskoleförvaltningen i samverkan med tjänstepersoner på stadsledningskontoret, som lämnade ett omarbetat förslag till program. Ytterligare några förtydliganden och justeringar gjordes i stadsledningskontorets förslag innan det remitterades från kommunstyrelsen ännu en gång. Revideringarna som har gjorts är till största del i form av strukturförändringar och förenkling av programmets innehåll. Sakinnehållet kvarstår men har förtydligats, koncentrerats och stärkts i dess formulering. Den version av programmet som remitterades ut i den andra remissomgången är samma version som föreslås antas av kommunfullmäktige. I utlåtandet presenteras inkomna synpunkter från den andra remissomgången.

Beredning

Ärendet har initierats av förskolenämnden. och remitterats i två omgångar. I första omgången remitterades ärendet till stadsledningskontoret, idrottsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Järva stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Norra innerstadens stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, BRIS - Barnens rätt i samhället, Funktionsrätt Stockholms stad, Generation Pep, Region Stockholm, Rädda Barnen och Stadsmissionen.

BRIS – Barnens rätt i samhället och Stadsmissionen inkom inte med svar på remissen.

Efter den första remissomgången föreslog stadsledningskontoret större förändringar i programmet. Mindre förtydliganden gjordes i stadsledningskontorets förslag innan det remitterades på nytt till förskolenämnden, idrottsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd och Skärholmens stadsdelsnämnd.

I ärendet redovisas de synpunkter som inkommit i den andra remissomgången.

Stadsledningskontorets yttrande avser kontorets reviderade förslag och gavs före den andra remissomgången. Kontoret bedömer att programmet synliggör verksamhetens arbete, tydliggör ambitioner, stärker samsynen i arbetet och bidrar till en ökad likvärdighet i stadens arbete med barnhälsa. Stadsledningskontoret ser betoningen på samverkan som särskilt välkommet.

Idrottsnämnden ser positivt på förslaget och dess holistiska ansats, bland annat beskrivs den förstärkta skrivningen om att barn dagligen ska ges möjlighet att delta i varierade fysiska aktiviteter som positivt.

Socialnämnden välkomnar programmet och anser att det utgör ett betydelsefullt initiativ för att stärka likvärdigheten för barn i förskolan. I synnerhet beskrivs den framlyfta rollen för socialtjänsten som samarbetspartner som värdefull samt att vikten av tidiga, främjande och förebyggande insatser betonas.

Utbildningsnämnden ställer sig positiv till programmets ambition att ge en gemensam riktning för stadens arbete med barnhälsa och beskriver även det närvarofrämjande arbetet som positivt.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd anser att programmet lyfter många viktiga delar i arbetet med barnhälsa men efterfrågar tydligare förslag på inriktning eller arbetssätt.

Kungsholmens stadsdelsnämnd ser positivt på förslaget och framhåller bland annat att det är bra att programmet definierar att förskolan har en central roll i stadens barnhälsoarbete och att de tre strategiska perspektiven och fokusområdena ger en bra

ram för arbetet. Nämnden efterfrågar en del förändringar, bland annat ökad tydlighet i samarbetsfrågor och stärkt styrning gällande specialpedagoger.

Skärholmens stadsdelsnämnd ser positivt på att staden har tagit fram ett gemensamt program för barnhälsa, men anser bland annat att programmet tydligare bör beskriva särskilt stöd och extraordinärt stöd i förskolan.

Föredragande borgarrådets synpunkter

Alla barn i Stockholm ska må så bra som möjligt. Ett gott välmående ger den energi som krävs för att leka, lära och utvecklas. Genom att jobba tidigt och förebyggande grundlägger vi också goda vanor och bra förutsättningar för framtiden. Därför har vi för första gången tagit fram ett samlat program som tar sikte på de yngsta barnens välmående och hälsa.

Till skillnad från elevhälsan finns ingen statlig styrning för barnhälsa som riktar sig till kommunerna. Programmet täcker upp för den bristande nationella styrningen och skapar riktning och strukturer som ger förutsättningar för verksamheterna att kraftsamla kring barns välmående och hälsa.

För att implementeringen av programmet ska ge så stora effekter som möjligt sker genomförande, uppföljning och utvärdering på olika nivåer. Nämnderna ska kunna anpassa de konkreta insatserna utifrån de förutsättningar och behov som finns för barn som nås i deras respektive verksamheter. Därför finns utrymme att utforma konkreta insatser i den lokala styrningen i verksamhetsplaner inom ramen för den stadsgemensamma inriktningen för arbetet.

Samtidigt är en viktig utgångspunkt i programmet att skapa mer likvärdiga förutsättningar inom staden. Gemensamma definitioner och krav på att stadsdelsnämnderna ska ha en barnhälsoorganisation utgör exempel på detta. Förskolenämnden ansvarar också för kontinuerlig uppföljning och återsrapportering av programmets efterlevnad och ansvarar för att konkretisera utvecklingsbehov och tillkommande åtgärder. För förskolans del ska också arbetet innefattas i det stadsgemensamma kvalitetssystemet för förskoleverksamheterna.

Jag är stolt över att Program för barnhälsa lägger stor vikt vid olika aspekter av hälsa, såväl psykisk, fysisk och social. Det belyser också samverkan mellan olika nämnder inom staden och mellan staden och regionen, exempelvis rörande orosanmälan. Programmet kommer leda till tydliga förbättringar för stadens barn. För att ge tydligare ramar, specifikt kring stöd för barn i behov av särskilt stöd i förskolan, kommer även ett annat styrdokument, *Riktlinjer - Bedömningsgrunder för barn i behov av särskilt stöd* att läggas fram för beslut vid ett senare tillfälle.

I beredningen av ärendet har förslag remitterats ut två gånger, varav remissvaren från den andra omgången är det som redovisas i utlåtandet. Samtidigt hade programmet inte varit vad det är utan de synpunkter som kom in i första remissomgången. Den

extra beredningen har gjort att förankringen kring programmet är större och startsträckan för att sätta igång med implementeringen är kortare.

Alla barn har rätt till en god hälsa. Programmet för barnhälsa är en viktig förutsättning för att fler barn i Stockholm få en bra uppväxt. Det här programmet är ett av många viktiga beslut vi i den rödgröna majoriteten fattat för en mer barnvänlig stad.

Bilaga

Stockholms stads program för barnhälsa, dnr KS 2025/297-21.1

Borgarrådsberedningen tillstyrker föredragande borgarrådets förslag.

Reservation av borgarråden Christofer Fjellner, Dennis Wedin och Andréa Hedin (alla M) och borgarrådet Jan Jönsson (L) enligt följande.

Vi föreslår att kommunstyrelsen föreslår att kommunfullmäktige beslutar följande.

1. Att återremittera ärendet i syfte att förvaltningen ska återkomma med ett nytt förslag.
2. att därutöver anföra

Det är bra att ett program för barnhälsa i Stockholms stad nu äntligen tas fram, men tyvärr motsvarar det förslaget som nu presenteras inte vad ett stadsövergripande program för barnhälsa bör innehålla. Ansvar för detta faller på majoriteten som inte har varit tydliga med vilken typ av dokument som förväntades. Våra invändningar är följande och av sådan omfattande karaktär att vi anser att ärendet bör återremitteras:

För det första har programmet ett väldigt fokus på förskolornas (stadsdelsnämndernas) roll, men vi saknar överväganden av vad som bör förväntas av andra av stadens förvaltningar – SISAB, Trafiknämnden, Stadsbyggnadsnämnden, Socialnämnden med flera. Vi saknar också en fördjupning kring det samarbete som behöver utvecklas med regionens olika verksamheter.

För det andra saknar vi kopplingen till vetenskaplig forskning kring barns utveckling. Det är av högsta vikt att utbildningen i förskolan och andra insatser för barn vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet när det gäller såväl innehåll som arbetssätt. Ett viktigt, men ofta förbisett område är barns motoriska utveckling och kopplingen till fysisk och psykisk hälsa. Ett annat område som behövs lyftas är digitaliseringens effekter på barns hjärnor och hälsa.

För det tredje saknar vi resonemang kring de miljöer som barnen vistas i. Staden behöver bättre analysera hur olika miljöer (ljus, ljud, inredning etc) påverkar barn, samt ta hänsyn till mängden sociala kontakter som är lämplig vid olika åldrar. Vetenskapliga fakta kring dessa aspekter behöver i sin tur påverka hur vi bygger och organiserar förskolor, lekplatser och andra miljöer där barn vistas.

Kommunstyrelsen delar borgarrådsberedningens uppfattning och föreslår att kommunfullmäktige beslutar enligt föredragande borgarråds förslag.

Stockholm den 11 mars 2026

Karin Wanngård
Kommunstyrelsens ordförande

Reservation av Jonas Nilsson, Sophia Granswed Baat och Johan Nilsson (alla M), Jan Jönsson (L) och Kristin Jacobsson (C) som är likalydande med Moderaternas och Liberalernas gemensamma reservation i borgarrådsberedningen.

Särskilt uttalande av Kristin Jacobsson (C) enligt följande.

Centerpartiet välkomnar att Stockholms stads program för barnhälsa har reviderats och att man har tagit till sig av den kritik vi tidigare framförde om att programmet i praktiken fungerade som ett verksamhetsprogram för den kommunala förskolan. I den nya versionen är programmet tydligare stadsövergripande, omfattar fler nämnder och bolag och har en mer genomarbetad koppling till stadens övriga styrdokument. Det är positivt att programmet nu fungerar som ett paraply för stadens samlade barnhälsoarbete och att barnrättsperspektivet har stärkts.

Samtidigt kvarstår flera viktiga brister. Frågan om orosanmälningar behöver ges större tyngd. Personal i förskola och skola har en lagstadgad skyldighet att anmäla misstanke om att barn far illa. Trots detta vet vi att oro för hot, påtryckningar och repressalier i vissa fall kan påverka benägenheten att anmäla. Centerpartiet vill att personal inom förskola och skola ska kunna göra orosanmälningar anonymt. Det skulle skydda personalen och säkerställa att barn som lever under svåra förhållanden får den hjälp de har rätt till. Redan i dag kan huvudmän vidta åtgärder för att stärka tryggheten, exempelvis genom tydliga rutiner, stöd från rektor, samtalsstöd och säkerhetsåtgärder. Dessa möjligheter bör användas fullt ut i väntan på en lagändring.

För det andra är det anmärkningsvärt att skrivningar om neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, autism och behovet av tidiga och likvärdiga insatser har tagits bort. För många barn med autism är tidiga, samordnade insatser avgörande. Socialstyrelsen rekommenderar mångsidiga intensiva beteendeinsatser för små barn, helst före fem års ålder, i nära samarbete mellan habilitering, förskola och vårdnadshavare. Stockholms stad bör därför upprätta en gemensam rutin med regionen för förskolebarn med autism, tydliggöra ansvarsfördelningen och säkerställa att insatserna är likvärdiga i hela staden och följer barnet vid övergång till grundskolan.

För det tredje har skrivningarna om våld i hemmet, missbruk och kopplingen till kriminalitet tonats ned. Våld mot barn är en av de allvarligaste riskfaktorerna för framtida ohälsa och social problematik. Programmet bör tydligare adressera behovet av systematisk kartläggning och stärkt samverkan mellan förskola och socialtjänst för

att tidigt upptäcka och stoppa att barn utsätts för våld i hemmet. Det är svårt att tänka sig något viktigare för barns hälsa än att förebygga och förhindra våld i deras närmiljö.

Ärendet

Förskolenämnden fick i kommunfullmäktiges budget 2024 uppdraget att, i samarbete med stadsdelsnämnderna, ta fram en strategi för barnhälsoarbetet i Stockholms stad. För att följa stadens nomenklatur för styrdokument har *Stockholms stads program för barnhälsa* tagits fram.

Stockholms stads program för barnhälsa ska vara styrande för stadens kommunala förskoleverksamheter och bidra till stöd och vägledning för fristående förskoleverksamheter i arbetet med barnhälsan.

Programmets mål är att minska skillnader i barns livsvillkor och skapa hållbara förutsättningar för att främja barns fysiska, psykiska och sociala välbefinnande. Genom att ge staden en enhetlig och likvärdig grund i frågan, samt peka ut riktningen för arbetet, säkerställer programmet att alla barn i staden har rätt till en trygg, inkluderande och hälsofrämjande miljö. Programmet definierar begreppet barnhälsa, vilket väntas leda till ökad samsyn kring målgruppens, barn i åldrarna 1-6 år, behov och tydliggöra olika aktörers ansvar inom området. Tre strategiska perspektiv lyfts fram som centrala för stadens arbete med barnhälsan; främjande, förebyggande och inkluderande.

Programmet konkretiserar stadens gemensamma arbete med barnhälsan genom att fastställa tre fokusområden; fysisk hälsa, psykisk hälsa och social hälsa. I arbetet med de tre fokusområdena ska de strategiska perspektiven vara närvarande.

De tre fokusområdena behandlar olika delar som bedöms ha inverkan på stadens arbete med barnhälsan. Några av dem är vikten av regelbunden fysisk aktivitet och lek, delaktighet och inflytande samt risk- och skyddsfaktorer. Programmet beskriver även att ett framgångsrikt arbete med barnhälsa förutsätter att varje stadsdelsnämnd har en organisation med fokus på hälsofrämjande och förebyggande insatser inom samtliga nivåer av organisationen och med ett tvärprofessionellt arbetssätt. För att förbättra barnhälsan i staden krävs ett långsiktigt och strategiskt arbete. Att arbetet är beroende av en stark samverkan, både internt inom staden men även externt med andra aktörer, lyfts fram som centralt. Kunskap och kompetensutveckling beskrivs som avgörande för att framgångsrikt utveckla och implementera *Stockholms stads program för barnhälsa*.

Programmet är ett stadsövergripande program som har särskild vikt för stadsdelsnämnderna, men som samtliga av stadens nämnder och bolagsstyrelser ska utgå ifrån inom ramen för sina verksamheter och uppdrag samt i samverkan med andra. Nämnder och bolag ansvarar för implementering av programmets innehåll i det ordinarie kvalitetsarbetet. Barnhälsoarbetet systematiseras i Stockholms stads kommunala förskolor genom Skolverkets kvalitetshjul som syftar till att stödja och stärka planering, uppföljning och analys av undervisning och utbildning.

Stadens nämnder och bolag är ansvariga för att följa upp och utvärdera programmet inom ramen för stadens systematiska kvalitetsarbete i ILS (stadens webbaserade integrerade lednings- och styrningssystem). Den ordinarie uppföljningen av mål,

aktiviteter och indikatorer i tertiärrapporter och verksamhetsberättelsen utgör en uppföljning av nämndens och bolagsstyrelsens insatser för att säkerställa barnhälsoarbetet. Förskolenämnden är ansvarig för kontinuerlig uppföljning och återslagrapportering av programmets efterlevnad och ansvarar för att konkretisera utvecklingsbehov och tillkommande åtgärder, som stöd i stadens fortsatta utveckling mot en stärkt barnhälsa.

Förskolenämnden har ett övergripande ansvar i att genomföra en bred implementering av programmet och är dokumentansvarig nämnd med löpande ansvar för aktualitetsprövning och, vid behov, initiera revidering av programmet.

Kommunstyrelsen ansvarar för en samlad uppföljning av arbetet inom stadens verksamheter, för övergripande samordning och för att vid behov tydliggöra stadens prioriteringar inom området.

I samband med remissförfarandet vid framtagande av programmet framkom ett behov av revideringar och tydliggöranden. Förslaget reviderades därför av tjänstepersoner inom förskoleförvaltningen i samverkan med tjänstepersoner på stadsledningskontoret, som lämnade ett omarbetat förslag till program. Ytterligare några förtydliganden och justeringar gjordes i stadsledningskontorets förslag innan det remitterades från kommunstyrelsen ännu en gång. Revideringarna som har gjorts är till största del i form av strukturförändringar och förenkling av programmets innehåll. Sakinnehållet kvarstår men har förtydligats, koncentrerats och stärkts i dess formulering.

Remissammanställning

Ärendet har initierats av förskolenämnden och remitterats i två omgångar. I första omgången remitterades ärendet till stadsledningskontoret, idrottsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, Bromma stadsdelsnämnd, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Farsta stadsdelsnämnd, Hägersten-Älvsjö stadsdelsnämnd, Hässelby-Vällingby stadsdelsnämnd, Järva stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd, Norra innerstadens stadsdelsnämnd, Skarpnäcks stadsdelsnämnd, Skärholmens stadsdelsnämnd, Södermalms stadsdelsnämnd, BRIS - Barnens rätt i samhället, Funktionsrätt Stockholms stad, Generation Pep, Region Stockholm, Rädda Barnen och Stadsmissionen.

BRIS – Barnens rätt i samhället och Stadsmissionen inkom inte med svar på remissen.

Efter den första remissomgången föreslog stadsledningskontoret större förändringar i förslaget. Ytterligare några justeringar gjordes i stadsledningskontorets förslag innan kommunstyrelsen på nytt remitterade förslaget. Det nya förslaget remitterades till förskolenämnden, idrottsnämnden, socialnämnden, utbildningsnämnden, Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd, Kungsholmens stadsdelsnämnd och Skärholmens stadsdelsnämnd.

I ärendet redovisas enbart stadsledningskontorets reviderade förslag och de synpunkter som inkommit i den andra remissomgången.

Innehållsförteckning

Stadsledningskontoret	9
Förskolenämnden	10
Idrottsnämnden	11
Socialnämnden	11
Utbildningsnämnden	12
Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd	13
Kungsholmens stadsdelsnämnd	14
Skärholmens stadsdelsnämnd	15
Reservationer m.m.	18

Stadsledningskontoret

Stadsledningskontorets tjänsteutlåtande daterat den 24 juni 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Stadsledningskontoret ser att *Program för barnhälsa i Stockholm stad* utgör ett viktigt steg i arbetet mot att alla barn ska ges likvärdig möjlighet till utveckling och lärande i förskolan och på sikt skolan. Att använda barnhälsa som paraplybegrepp, för att rama in stadens mycket komplexa och omfattande arbete med frågan, tydliggör en gemensam inriktning för staden som helhet i arbetet för alla barns välbefinnande.

Att barnhälsan uppmärksammas genom programmet bedöms vara positivt för ett fortsatt, långsiktig och gemensamt starkt arbete för Stockholms barn. Många insatser för ett stärkt barnhälsoarbete bedrivs av staden idag, för att stärka barns förutsättningar och möjlighet till ett gott liv. Insatser inom ramen för det kompensatoriska uppdraget utvecklas och stärks, för vilket en stark samverkan är av vikt. Att programmet tydligt betonar hur väsentlig samverkan är för barns välbefinnande är därför välkommet.

Stadsledningskontoret anser att programmet kan synliggöra verksamhetens arbete, tydliggöra ambitioner, stärka samsyn i uppdraget och bidra till en ökad likvärdighet i stadens arbete med barnhälsa. Programmet har utformats i enlighet med uppdragets intentioner och stadsledningskontoret anser att programmet, i dess reviderade utformning efter remissförfarandet, säkerställer ett kraftfullt genomslag.

Förskolenämnden

Förskolenämnden beslutade vid sitt sammanträde den 20 januari 2026 följande.

Förskolenämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation av Åsa Nilsson Söderström (L), Amelie Langby m.fl. (M) och Ismail Ali (C), se Reservationer m.m.

Förskoleförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 9 december 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ställer sig positiva till Stockholms stads program för barnhälsa. Stockholms stad och dess ambition att minska skillnader i barns livsvillkor genom ett strategiskt helhetsgrepp. Programmets tre perspektiv, främjande, förebyggande och inkluderande tillsammans med fokusområdena fysisk, psykisk och social hälsa bedöms utgöra en stabil grund för ett sammanhållet och långsiktigt arbete med barnhälsa i Stockholms stad.

Vidare är förvaltningens bedömning att programmet är betydelsefullt för att stärka likvärdigheten för arbetet med barns hälsa och på så sätt bidra till ett mer jämlikt och hållbart samhälle.

Att programmet betonar vikten av god samverkan, särskilt vad gäller tidiga, främjande och förebyggande insatser är positivt och i linje med förskolans uppdrag. Förskoleförvaltningen ser positivt på denna inriktning och välkomnar programmets helhetssyn på barnhälsa.

Förvaltningen betonar vikten av att säkerställa att hänvisningar till andra styrdokument i programmet är aktuella, i synnerhet om revideringar har skett sedan programmets framtagande. En sådan översyn bedöms vara av vikt för att säkerställa, undvika otydlighet och stärka programmets genomslag i verksamheten.

Förvaltningen vill även lyfta fram att behovet av att programmet aktualiseras i förhållanden till den nationella inriktningen inom god och nära vård och omsorg (GNVO), då denna inte längre omfattar förskolans målgrupp. Vissa delar av programmet faller därmed utanför förskolenämndens ansvarsområde och kan behöva anpassas.

Förskolenämnden ansvarar för bred implementering av programmet inom förskolans verksamhet samt för systematisk uppföljning och utvärdering, bland annat genom Skolverkets nationella kvalitetssystem samt stadens systematiska kvalitetsarbete. Förskolenämnden är dokumentansvarig och ansvarar för programmets aktualitetsprövning och revidering.

Sammanfattningsvis bedömer förvaltningen att programmet är välgrundat och utgör ett viktigt stöd och en stabil grund för ett sammanhållet och långsiktigt arbete med barnhälsa i Stockholms stad.

Idrottsnämnden

Idrottsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 27 januari 2026 följande.

1. Idrottsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen och överlämnar det till kommunstyrelsen.
2. Idrottsnämndens beslutar om omedelbar justering.

Reservation av Hanna Wistrand (L), Mikael Peterson (C) och Anna Cederschiöld Stuart m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Idrottsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 2 december 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Idrottsförvaltningen ser positivt på förslaget till *Stockholms stads program för barnhälsa* och dess holistiska ansats. Programmet ligger även väl i linje med intentionerna i *Program för idrott, motion och friluftsliv 2024–2028*.

Vikten av fysisk aktivitet och en hälsosam livsstil lyfts tydligt under fokusområdet *Fysisk hälsa*. Förvaltningen är positiv till den förstärkta skrivningen om att barn dagligen ska ges möjlighet att delta i varierade fysiska aktiviteter samt att fokus ligger på motorisk utveckling, allsidig rörelseförmåga och rörelseglädje.

Avslutningsvis ser förvaltningen möjligheter till samverkan och samarbete kring kompetenshöjande insatser kring fysisk aktivitet och rörelse som kan knyta an till både *Stockholms stads program för barnhälsa* och *Program för idrott, motion och friluftsliv 2024–2028*.

Socialnämnden

Socialnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 27 januari 2026 följande.

Socialnämnden godkänner tjänsteutlåtandet som svar på remissen.

Särskilt uttalande av Andréa Hedin m.fl. (M), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Kristin Jacobsson (C), se Reservationer m.m.

Socialförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 3 december 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Stockholms stads program för barnhälsa utgör ett betydelsefullt initiativ för att stärka likvärdigheten för barn i förskolan. Socialförvaltningen välkomnar det reviderade programmet och ser positivt på de förändringar som nu genomförts och anser att programmet har potential att bidra till ett mer jämlikt och hållbart samhälle. Utifrån socialförvaltningens perspektiv är det särskilt värdefullt att socialtjänstens roll som samarbetspartner lyfts fram och att vikten av tidiga, främjande och förebyggande insatser fortsatt betonas. Socialförvaltningen välkomnar också att programmet fortsatt tydliggör förskolepersonalens anmälningsskyldighet och beskriver processen kring orosanmälningar. Detta är en central del i arbetet med att stärka skyddet för barn i utsatta situationer.

Socialförvaltningen ser positivt på att programmet lyfter vikten av att barnets bästa prövas i alla åtgärder som rör barn.

Socialförvaltningen konstaterar att programmet nu är mer kondenserat och lättläst, vilket främjar både förståelse och möjligheten till en effektiv tillämpning. Den tydligare avgränsningen till strategiska mål och riktlinjer innebär också en förbättrad struktur och överskådlighet jämfört med tidigare version. Vidare noteras att begreppet omsorg nu har tillförts i anslutning till ”God och nära vård”, vilket bidrar till en bättre harmonisering med Stockholms stads handlingsplan för God och nära vård och omsorg.

Sammanfattningsvis är socialförvaltningen positiv till det förbättrade och mer lättillgängliga programmet och bedömer att de genomförda justeringarna har stärkt dess användbarhet.

Utbildningsnämnden

Utbildningsnämnden beslutade vid sitt sammanträde den 22 januari 2026 följande.

1. Utbildningsnämnden godkänner utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande och överlämnar det till kommunstyrelsen som svar på remissen.
2. Beslutet justeras omedelbart.

Reservation av Claes Nyberg (C), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Andréa Hedin m.fl. (M) och Jan Jönsson (L), se Reservationer m.m.

Ersätтарыttrande av Erik Ehre (KD) som instämde i särskilt uttalande av Andréa Hedin m.fl. (M) och Jan Jönsson (L).

Utbildningsförvaltningens tjänsteutlåtande daterat den 10 december 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Utbildningsförvaltningen har inga ytterligare synpunkter eller förslag utöver de synpunkter som förvaltningen lämnade vid den förra remissomgången. Följaktligen ställer sig förvaltningen positiv till programmets ambition att ge en gemensam riktning för stadens arbete med barnhälsa för att genom strategiska och systematiskt samordnade insatser säkerställa att barn som lever i riskmiljöer, far illa eller riskerar fara illa kan identifieras och får rätt och samordnat stöd i ett tidigt skede.

Vidare instämmer förvaltningen i vikten av att minska skillnader i barns livsvillkor och främja barns fysiska, psykiska och sociala utveckling. Alla barn i förskolan, oavsett bakgrund och förutsättningar, ska ha tillgång till en trygg, inkluderande och hälsofrämjande miljö som stödjer deras utveckling och bidrar till ett mer jämlikt och hållbart samhälle. Förvaltningen vill dock framhålla värdet av att även ha en strategi för hur förskolan arbetar med normbrytande beteende.

Förvaltningen tycker det är bra att programmet under avsnittet om psykosocial hälsa beskriver vikten av att, för barn med neuropsykiatriska funktionsnedsättningar

anpassa miljön, främja social interaktion, underlätta impulskontroll och koncentration, så kallad självreglering.

Därtill ser förvaltningen positivt på att arbete för att främja barns närvaro i förskolan bland annat genom uppsökande arbete framhålls som prioriterat då regelbunden närvaro i förskolan stärker barns lärande, sociala färdigheter och språk.

Förvaltningen ser också positivt på att varje stadsdelsnämnd ska ha, i sin lokala handlingsplan för barns övergång från förskola till skola, rutiner och former för övergången för barn i behov av särskilt stöd så att de garanteras det särskilda stöd de behöver.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 januari 2026 följande.

Enskede-Årsta-Vantör stadsdelsnämnd godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Reservation av Peter Backlund (L), Gustav Johansson m.fl. (M) och Stefan Holm (C), se Reservationer m.m.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 20 november 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Programmet lyfter många viktiga delar i arbetet med barnhälsa som styrs av bland annat skollag och läroplan. Vidare är programmets mål om att minska skillnader i barns livsvillkor viktigt. Stadsdelsförvaltningen ser positivt på att barnhälsa lyfts i ett brett perspektiv genom att till exempel inkludera närvaro i förskolan, samverkan med hemmet, föräldraskapsstöd och samverkan med socialtjänsten.

Programmet hade med fördel kunnat innehålla förslag på prioritering/inriktning för arbetet med barnhälsa i staden eller förslag på arbetssätt för att implementera programmet. En tydligare inriktning skulle göra programmet till ett mer konkret stöd. Nuvarande innehåll innebär inga förändringar utifrån det arbete som sker idag, eftersom stadsdelsförvaltningen redan arbetar utifrån gällande styrdokument kring barnhälsa.

Jämställdhetsanalys

Jämställdhetsperspektivet saknas i programmet. Förskolans arbete med att motverka könsstereotypa normer kan vara viktigt för barns hälsa och välmående.

Barnrättsperspektiv

Programmets syfte, att säkerställa att alla barns tillgång till en trygg, inkluderande och hälsofrämjande miljö, oavsett bakgrund och förutsättningar, stämmer med barnkonventionens artikel 2 om att alla barn är lika mycket värda och har samma

rättigheter. Programmet tar också upp vikten av ett tydligt barnperspektiv och barnets bästa.

Tillgänglighet

Programmet tar upp särskilt och extraordinärt stöd till barn som har behov av det. Det är viktigt ur ett tillgänglighetsperspektiv och är något som stadsdelsförvaltningen arbetar med.

Förvaltningen föreslår att nämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som svar på remissen.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Kungsholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 januari 2026 följande.

Kungsholmens stadsdelsnämnd överlämnar stadsdelsförvaltningens tjänsteutlåtande till kommunstyrelsen som svar på remissen.

Reservation av Henrik Sjölander m.fl. (M) och Charlotta Schenholm (L), se Reservationer m.m.

Ersättaryttrande av Benjamin Jiang (KD), se Reservationer m.m. som instämde i reservation av Henrik Sjölander m.fl. (M) och Charlotta Schenholm (L).

Kungsholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 12 december 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser positivt på att staden har tagit fram ett gemensamt program för barnhälsa utifrån att det är ett relativt nytt begrepp i förskolan.

I det förslag som stadsdelsnämnden lämnade remissvar på i våras var förvaltningen kritiskt kring utformning av programmet för barnhälsa riskerade att inte uppfylla dess syfte att minska skillnaderna i barns uppväxtvillkor. Det gällde bland annat programmets omfattning, begrepp och tydlighet samt att det vore värdefullt om programmet för barnhälsa tydliggjorde förskolans ansvar, uppdrag och mandat i förhållande till regionens.

Denna version av programmet är mindre omfattande och mer tydlig när det gäller förskolans ansvar. Det är bra att programmet lyfter fram skillnaderna i lagstiftningen mellan förskolans barnhälsa och skolans elevhälsa. Förvaltningen är också positiv till att programmet definierar att förskolan har en central roll i stadens barnhälsoarbete inom ramen för sitt utbildningsuppdrag. Samt att det som ingår i förskolans utbildningsuppdrag utöver det är samverkan med andra aktörer kan behövas för att stödja barnet och familjen.

Förvaltningen anser att det är bra att programmet utgår från världshälsoorganisationens (WHO) definition av hälsa, FN:s barnkonventionen, nationella styrdokument och de som berör barnhälsa i staden. De tre strategiska

perspektiven och de tre fokusområdena ger också en bra ram för förskolans arbete med barnhälsa.

Förvaltningen uppfattar att programmet i sin utformning främst riktar sig till nämnder, strategiska ledningsfunktioner och rektorer för att de i sin tur ska kunna leda och följa upp pedagogernas arbete.

Det är positivt att programmet lyfter fram lekens betydelse och hur den stärker barnens självkänsla, identitet, samarbete med andra och resiliens.

Inom de kommunala förskolorna på Kungsholmen finns ett pågående arbete med barnhälsa i enlighet med programmet. En framgångsfaktor i det arbetet har varit att det finns utbildade specialpedagoger inom varje förskolenhet.

Det hade varit värdefullt om programmet hade varit mer styrande när det gäller att varje stadsdel behöver ha utbildade specialpedagoger i sin organisation.

Det samma gäller att programmet kunde vara tydligare och mer konkret när det gäller samarbetet och formerna för det mellan förskola, socialtjänst, skola och regionen.

Förvaltningen anser att programmet behöver mer kärnfullt, utifrån två olika rubriker, beskriva särskilt stöd och extraordinärt stöd i förskolan. Beskrivningarna behöver utgå från Skolverket för att underlätta implementering av kommande bedömningsgrunder.

Förvaltningen tolkar att omfattande behov är att likställa med extraordinärt stöd. Begreppsanvändningen behöver därmed ses över för att underlätta tolkning.

Programmet kunde med fördel ha tydligare referenser till aktuell forskning kring psykisk hälsa, till exempel forskning av Anna Hellberg Björklund samt forskning kring barns engagemang.

Jämställdhetsanalys

Ärendet bedöms vara könsneutralt. Förslaget till Program för barnhälsa innebär inte någon påverkan på barn eller medarbetare utifrån könstillhörighet.

Barnkonsekvensanalys

Syftet med programmet är att alla barn ska ha tillgång till en trygg, inkluderande och hälsofrämjande miljö. Programmet anses därmed vara förenligt med barnets bästa.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Skärholmens stadsdelsnämnd beslutade vid sitt sammanträde den 22 januari 2026 följande.

Stadsdelsnämnden beslutar att godkänna förvaltningens skrivelse som svar på remiss om program för barnhälsa.

Reservation av Sophia Granswed Baat m.fl. (M), Conny Gabrielsson (L), Alice Vestlin (C) och Tapani Juntunen (SD), se Reservationer m.m.

Särskilt uttalande av Stephan Guiance m.fl. (S), Shamso Ali Hassan m.fl. (V) och Karmapriya Muschött m.fl. (MP), se Reservationer m.m.

Skärholmens stadsdelsförvaltnings tjänsteutlåtande daterat den 12 december 2025 har i huvudsak följande lydelse.

Förvaltningen ser positivt på att staden har tagit fram ett gemensamt program för barnhälsa. Förvaltningen anser att barnhälsa ska genomsyra hela utbildningen i förskolan genom att förskolan arbetar främjande, förebyggande och åtgärdande, på organisations-, grupp- och individnivå. Att programmet lyfter fram både det språkutvecklande arbetet, leken, och inkludering som en del i förskolans hälsofrämjande arbete är mycket positivt. Inom förskolorna finns ett pågående arbete med barnhälsa i enlighet med programmet.

Förvaltningen ser positivt på att den omarbetade versionen är mindre omfattande samt att tillgänglighetsmodellen från Specialpedagogiska skolmyndigheten finns med. Det är bra att skillnader mellan förskolans barnhälsa och skolans elevhälsa tydliggörs. Förvaltningen är också positiv till att programmet definierar att förskolan har en central roll i stadens barnhälsoarbete inom ramen för sitt utbildningsuppdrag samt att förskolan kan behöva samverka med andra aktörer för att stödja barnet och familjen.

Inledningsvis behöver målgruppen tydligare definieras. I nuläget beskrivs målgruppen som förskolebarn 1–6 år samt barn yngre än ett år som besöker öppen förskola och introduktionsförskola. Barn äldre än ett år som besöker öppen förskola bör även omfattas av programmet.

Inom Skärholmens kommunala förskolor finns specialpedagoger nära rektorer och pedagoger vilket visat goda effekter. Tillgång till specialpedagoger i förskolan krävs för att kunna integrera ett specialpedagogiskt perspektiv i planering, genomförande och uppföljning av utbildningen som programmet föreskriver.

Förvaltningen anser att programmet behöver mer kärnfullt, utifrån två olika rubriker, beskriva särskilt stöd och extraordinärt stöd i förskolan. Beskrivningarna behöver utgå från Skolverket för att underlätta implementering av kommande bedömningsgrunder.

Förvaltningen tolkar att omfattande behov är att likställa med extraordinärt stöd. På sidan 16 i sista stycket beskrivs att barn med omfattande behov ska få särskilt stöd vilket borde beskrivas som extraordinärt stöd. Begreppsanvändningen behöver därmed ses över för att underlätta tolkning. Vidare anser förvaltningen att bedömningen ska ske individuellt och programmet bör därför inte lyfta ut vissa barns behov. ”Det kan också vara fråga om stödåtgärder till barn med stora inlärningssvårigheter som beror på språkliga eller sociala faktorer.” (sid. 16)

Begreppet social hälsa ingår i psykisk hälsa, dessa är svåra att separera då de hänger ihop. Programmet kunde med fördel ha tydligare referenser till aktuell forskning kring psykisk hälsa, till exempel forskning av Anna Hellberg Björklund samt forskning kring barns engagemang.

Jämställdhetsanalys

Ärendet bedöms vara könsneutralt. Förslaget till Program för barnhälsa innebär inte någon påverkan på barn eller medarbetare utifrån könstillhörighet.

Barnkonsekvensanalys

Syftet med programmet är att alla barn ska ha tillgång till en trygg, inkluderande och hälsofrämjande miljö. Programmet anses därmed vara förenligt med barnets bästa.

Reservationer m.m.

Förskolenämnden

Reservation av Åsa Nilsson Söderström (L), Amelie Langby m.fl. (M) och Ismail Ali (C)

1. Att återremittera ärendet och uppdra åt förvaltningen återkomma med ett nytt förslag
2. Att därutöver anföra följande:

Det är bra att ett program för barnhälsa i Stockholms stad nu äntligen tas fram, men tyvärr motsvarar det förslaget som nu presenteras inte vad ett stadsövergripande program för barnhälsa bör innehålla. Ansvaret för detta faller på majoriteten som inte har varit tydliga med vilken typ av dokument som förväntades.

Våra invändningar i korthet:

För det första har programmet ett väldigt fokus på förskolornas (stadsdelsnämndernas) roll, men vi saknar överväganden av vad som bör förväntas av andra av stadens förvaltningar – SISAB, Trafiknämnden, Stadsbyggnadsnämnden, Socialnämnden med flera. Vi saknar också en fördjupning kring det samarbete som behöver utvecklas med regionens olika verksamheter.

För det andra saknar vi kopplingen till vetenskaplig forskning kring barns utveckling. Det är av högsta vikt att utbildningen i förskolan och andra insatser för barn vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet när det gäller såväl innehåll som arbetssätt. Ett viktigt, men ofta förbiset område är barns motoriska utveckling och kopplingen till fysisk och psykisk hälsa. Ett annat område som behövs lyftas är digitaliseringens effekter på barns hjärnor och hälsa.

För det tredje saknar vi resonemang kring de miljöer som barnen vistas i. Staden behöver bättre analysera hur olika miljöer (ljus, ljud, inredning etc) påverkar barn, samt ta hänsyn till mängden sociala kontakter som är lämplig vid olika åldrar. Vetenskapliga fakta kring dessa aspekter behöver i sin tur påverka hur vi bygger och organiserar förskolor, lekplatser och andra miljöer där barn vistas.

Idrottsnämnden

Reservation av Hanna Wistrand (L), Mikael Peterson (C) och Anna Cederschiöld Stuart m.fl. (M)

1. Att återremittera ärendet och uppdra åt förvaltningen återkomma med ett nytt förslag.
2. Att därutöver anföra följande:

Det är bra att ett program för barnhälsa i Stockholms stad nu äntligen tas fram, men tyvärr motsvarar det förslaget som nu presenteras inte vad ett stadsövergripande program för barnhälsa bör innehålla. Ansvar för detta faller på majoriteten som inte har varit tydliga med vilken typ av dokument som förväntades.

Våra invändningar i korthet:

För det första har programmet ett väldigt fokus på förskolornas (stadsdelsnämndernas) roll, men vi saknar överväganden av vad som bör förväntas av andra av stadens förvaltningar – SISAB, Trafiknämnden, Stadsbyggnadsnämnden, Socialnämnden med flera. Vi saknar också en fördjupning kring det samarbete som behöver utvecklas med regionens olika verksamheter.

För det andra saknar vi kopplingen till vetenskaplig forskning kring barns utveckling. Det är av högsta vikt att utbildningen i förskolan och andra insatser för barn vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet när det gäller såväl innehåll som arbetssätt. Ett viktigt, men ofta förbisett område är barns motoriska utveckling och kopplingen till fysisk och psykisk hälsa. Ett annat område som behövs lyftas är digitaliseringens effekter på barns hjärnor och hälsa.

För det tredje saknar vi resonemang kring de miljöer som barnen vistas i. Staden behöver bättre analysera hur olika miljöer (ljus, ljud, inredning etc) påverkar barn, samt ta hänsyn till mängden sociala kontakter som är lämplig vid olika åldrar. Vetenskapliga fakta kring dessa aspekter behöver i sin tur påverka hur vi bygger och organiserar förskolor, lekplatser och andra miljöer där barn vistas.

Idag brister samordningen för barn med funktionsnedsättning mellan stadens insatser och Region Stockholm. För oss är det en självklarhet att barns behov aldrig ska åsidosättas på grund av organisatoriska gränser.

Socialnämnden

Särskilt uttalande av Andréa Hedin m.fl. (M)

Det är bra att ett program för barnhälsa i Stockholms stad nu äntligen tas fram, men tyvärr motsvarar det förslaget som nu presenteras inte vad ett stadsövergripande program för barnhälsa bör innehålla. Ansvar för detta faller på majoriteten som inte har varit tydliga med vilken typ av dokument som förväntades.

För det första har programmet ett väldigt fokus på förskolornas (stadsdelsnämndernas) roll, men vi saknar överväganden av vad som bör förväntas av andra av stadens förvaltningar – SISAB, Trafiknämnden, Stadsbyggnadsnämnden, Socialnämnden med flera. Vi saknar också en fördjupning kring det samarbete som behöver utvecklas med regionens olika verksamheter.

För det andra saknar vi kopplingen till vetenskaplig forskning kring barns utveckling. Det är av högsta vikt att utbildningen i förskolan och andra insatser för barn vilar på

vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet när det gäller såväl innehåll som arbetssätt. Ett viktigt, men ofta förbiset område är barns motoriska utveckling och kopplingen till fysisk och psykisk hälsa. Ett annat område som behövs lyftas är digitaliseringens effekter på barns hjärnor och hälsa.

För det tredje saknar vi resonemang kring de miljöer som barnen vistas i. Staden behöver bättre analysera hur olika miljöer (ljus, ljud, inredning etc.) påverkar barn, samt ta hänsyn till mängden sociala kontakter som är lämplig vid olika åldrar. Vetenskapliga fakta kring dessa aspekter behöver i sin tur påverka hur vi bygger och organiserar förskolor, lekplatser och andra miljöer där barn vistas.

Särskilt uttalande av Kristin Jacobsson (C)

Centerpartiet välkomnar Stockholms stads program för barnhälsa och ambitionen att stärka barns fysiska, psykiska och sociala hälsa genom tidiga och förebyggande insatser.

Samtidigt vill Centerpartiet understryka att programmet i huvudsak är en viljeinriktning. Det beskriver viktiga mål och principer, men ger i begränsad utsträckning konkreta svar på de samverkansproblem som redan finns i dag – där barn riskerar att hamna i kläm mellan verksamheter, huvudmän och ansvar. Programmet blir dessutom i hög grad förskolecentrerat, medan det är mindre tydligt hur övriga delar av staden ska bidra och hur samordningen ska fungera i praktiken.

Detta är särskilt tydligt för barn med autism och andra neuropsykiatriska funktionsnedsättningar, där bristande samordning mellan stadens insatser och Region Stockholms stöd kan innebära att insatser ges för sent eller uteblir. För oss i Centerpartiet är det självklart att barns behov ska aldrig åsidosättas på grund av organisatoriska gränser.

Utbildningsnämnden

Reservation av Claes Nyberg (C)

1. Att återremittera ärendet och uppdra åt förvaltningen återkomma med ett nytt förslag till remissvar i enlighet med nedanstående synpunkter.
2. Att därutöver anföra följande:

Det är bra att ett program för barnhälsa i Stockholms stad nu äntligen tas fram, men tyvärr motsvarar det förslaget som nu presenteras inte vad ett stadsövergripande program för barnhälsa bör innehålla. Ansvaret för detta faller på majoriteten som inte har varit tydliga med vilken typ av dokument som förväntades och hur det är tänkt att användas i praktiken.

Våra invändningar i korthet:

För det första har programmet ett för ensidigt fokus på förskolornas (stadsdelsnämndernas) roll, men saknar överväganden av vad som förväntas av stadens andra förvaltningar – SISAB, Trafiknämnden, Stadsbyggnadsnämnden, Socialnämnden med flera.

Framför allt saknas tydlighet för hur övergången till grundskolan blir en integrerad del av planen samt en utvecklad beskrivning av vad som förväntas av Utbildningsförvaltningen i samband med det. För att ge verklig effekt bör även åren F-3 innefattas av planen då flera avgörande perspektiv är relevanta de första åren. Vi saknar också en fördjupning kring det samarbete som behöver utvecklas med regionens olika verksamheter.

För det andra saknar programmet även en tydlig koppling till vetenskaplig forskning kring barns utveckling. Det är av högsta vikt att utbildningen i förskolan och andra insatser för barn vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet för såväl innehåll som arbetssätt. Ett viktigt, men ofta förbiset område är barns motoriska utveckling och kopplingen till fysisk och psykisk hälsa. Ett annat område som behöver lyftas är digitaliseringens effekter på barns kognitiva förmågor och hälsa.

För det tredje saknar vi resonemang kring de miljöer som barnen vistas i. Staden behöver bättre analysera hur olika miljöer (ljus, ljud, inredning etc) påverkar barn, samt ta hänsyn till mängden sociala kontakter som är lämplig vid olika åldrar. Vetenskapliga fakta kring dessa aspekter behöver i sin tur påverka hur vi bygger och organiserar förskolor, lekplatser och andra miljöer där barn vistas.

Särskilt uttalande av Andréa Hedin m.fl. (M) och Jan Jönsson (L)

Det är bra att ett program för barnhälsa i Stockholms stad nu äntligen tas fram, men tyvärr motsvarar det förslaget som nu presenteras inte vad ett stadsövergripande program för barnhälsa bör innehålla. Ansvar för detta faller på majoriteten som inte har varit tydliga med vilken typ av dokument som förväntades.

För det första har programmet ett väldigt fokus på förskolornas (stadsdelsnämndernas) roll, men vi saknar överväganden av vad som bör förväntas av andra av stadens förvaltningar – SISAB, Trafiknämnden, Stadsbyggnadsnämnden, Socialnämnden med flera. Vi saknar också en fördjupning kring det samarbete som behöver utvecklas med regionens olika verksamheter.

För det andra saknar vi kopplingen till vetenskaplig forskning kring barns utveckling. Det är av högsta vikt att utbildningen i förskolan och andra insatser för barn vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet när det gäller såväl innehåll som arbetssätt. Ett viktigt, men ofta förbiset område är barns motoriska utveckling och kopplingen till fysisk och psykisk hälsa. Ett annat område som behövs lyftas är digitaliseringens effekter på barns hjärnor och hälsa.

För det tredje saknar vi resonemang kring de miljöer som barnen vistas i. Staden behöver bättre analysera hur olika miljöer (ljus, ljud, inredning etc) påverkar barn,

samt ta hänsyn till mängden sociala kontakter som är lämplig vid olika åldrar. Vetenskapliga fakta kring dessa aspekter behöver i sin tur påverka hur vi bygger och organiserar förskolor, lekplatser och andra miljöer där barn vistas.

Enskede-Årsta-Vantörs stadsdelsnämnd

Reservation av Peter Backlund (L), Gustav Johansson m.fl. (M) och Stefan Holm (C)

Att som svar på remissen anföra följande:

Det är bra att ett program för barnhälsa i Stockholms stad nu äntligen tas fram, men tyvärr motsvarar det förslaget som nu presenteras inte vad ett stadsövergripande program för barnhälsa bör innehålla. Ansvar för detta faller på majoriteten som inte har varit tydliga med vilken typ av dokument som förväntades.

Våra invändningar i korthet:

För det första har programmet ett väldigt fokus på förskolornas (stadsdelsnämndernas) roll, men vi saknar överväganden av vad som bör förväntas av andra av stadens förvaltningar – SISAB, Trafiknämnden, Stadsbyggnadsnämnden, Socialnämnden med flera. Vi saknar också en fördjupning kring det samarbete som behöver utvecklas med regionens olika verksamheter.

För det andra saknar vi kopplingen till vetenskaplig forskning kring barns utveckling. Det är av högsta vikt att utbildningen i förskolan och andra insatser för barn vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet när det gäller såväl innehåll som arbetssätt. Ett viktigt, men ofta förbiset område är barns motoriska utveckling och kopplingen till fysisk och psykisk hälsa. Ett annat område som behövs lyftas är digitaliseringens effekter på barns hjärnor och hälsa.

För det tredje saknar vi resonemang kring de miljöer som barnen vistas i. Staden behöver bättre analysera hur olika miljöer (ljus, ljud, inredning etc) påverkar barn, samt ta hänsyn till mängden sociala kontakter som är lämplig vid olika åldrar. Vetenskapliga fakta kring dessa aspekter behöver i sin tur påverka hur vi bygger och organiserar förskolor, lekplatser och andra miljöer där barn vistas.

Kungsholmens stadsdelsnämnd

Reservation av Henrik Sjölander m.fl. (M) och Charlotta Schenholm (L)

Att återremittera ärendet till förskoleförvaltningen och uppdra åt förvaltningen att återkomma med ett nytt förslag i enlighet med vad som anges nedan

Att därutöver anföra

Det är bra att ett program för barnhälsa i Stockholms stad nu äntligen tas fram, men tyvärr motsvarar det förslaget som nu presenteras inte vad ett stadsövergripande program för barnhälsa bör innehålla. Ansvar för detta faller på majoriteten som inte har varit tydliga med vilken typ av dokument som förväntades.

Våra invändningar i korthet:

För det första har programmet ett väldigt fokus på förskolornas (stadsdelsnämndernas) roll, men vi saknar överväganden av vad som bör förväntas av andra av stadens förvaltningar – SISAB, Trafiknämnden, Stadsbyggnadsnämnden, Socialnämnden med flera. Vi saknar också en fördjupning kring det samarbete som behöver utvecklas med regionens olika verksamheter.

För det andra saknar vi kopplingen till vetenskaplig forskning kring barns utveckling. Det är av högsta vikt att utbildningen i förskolan och andra insatser för barn vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet när det gäller såväl innehåll som arbetssätt. Ett viktigt, men ofta förbiset område är barns motoriska utveckling och kopplingen till fysisk och psykisk hälsa. Ett annat område som behövs lyftas är digitaliseringens effekter på barns hjärnor och hälsa.

För det tredje saknar vi resonemang kring de miljöer som barnen vistas i. Staden behöver bättre analysera hur olika miljöer (ljus, ljud, inredning etc.) påverkar barn, samt ta hänsyn till mängden sociala kontakter som är lämplig vid olika åldrar. Vetenskapliga fakta kring dessa aspekter behöver i sin tur påverka hur vi bygger och organiserar förskolor, lekplatser och andra miljöer där barn vistas.

Skärholmens stadsdelsnämnd

Reservation av Sophia Granswed Baat m.fl. (M), Conny Gabrielsson (L), Alice Vestlin (C) och Tapani Juntunen (SD)

1. Att återremittera ärendet och uppdra åt förvaltningen återkomma med ett nytt förslag
2. Att därutöver anföra följande:

Det är bra att ett program för barnhälsa i Stockholms stad nu äntligen tas fram, men tyvärr motsvarar det förslaget som nu presenteras inte vad ett stadsövergripande program för barnhälsa bör innehålla. Ansvar för detta faller på majoriteten som inte har varit tydliga med vilken typ av dokument som förväntades.

Våra invändningar i korthet:

För det första har programmet ett väldigt fokus på förskolornas (stadsdelsnämndernas) roll, men vi saknar överväganden av vad som bör förväntas av andra av stadens förvaltningar – SISAB, Trafiknämnden, Stadsbyggnadsnämnden, Socialnämnden med flera. Vi saknar också en fördjupning kring det samarbete som behöver utvecklas med regionens olika verksamheter.

För det andra saknar vi kopplingen till vetenskaplig forskning kring barns utveckling. Det är av högsta vikt att utbildningen i förskolan och andra insatser för barn vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet när det gäller såväl innehåll som arbetssätt. Ett viktigt, men ofta förbisett område är barns motoriska utveckling och kopplingen till fysisk och psykisk hälsa. Ett annat område som behövs lyftas är digitaliseringens effekter på barns hjärnor och hälsa.

För det tredje saknar vi resonemang kring de miljöer som barnen vistas i. Staden behöver bättre analysera hur olika miljöer (ljus, ljud, inredning etc) påverkar barn, samt ta hänsyn till mängden sociala kontakter som är lämplig vid olika åldrar. Vetenskapliga fakta kring dessa aspekter behöver i sin tur påverka hur vi bygger och organiserar förskolor, lekplatser och andra miljöer där barn vistas.

Avslutningsvis har skärholmsborna sämre hälsa över lag än medborgare i övriga staden. En hög andel fyraåringar har övervikt och obesitas, vilket är klart över genomsnittet i länet, för både pojkar och flickor. Skärholmen ligger även i botten av statistiken för staden och länet avseende andel treåringar med kariesskadade tänder. Samverkan mellan BVC, förskola och socialtjänst måste därför intensiveras.

Särskilt uttalande av Stephan Guiance m.fl. (S), Shamso Ali Hassan m.fl. (V) och Karmapriya Muschött m.fl. (MP)

Vi vill tacka förvaltningen för ett välskrivet och väl genomtänkt svar. Vi känner oss också trygga med att vår verksamhet inom förskolan står väl förberedd för att arbeta utifrån Stockholms stads program för barnhälsa. De förändringar som har genomförts inom socialtjänsten syftar också till snabba stöd och ett utökat samarbete som ligger väl i linje med programmets andemening.

Precis som vår förvaltning lyfter så anser vi att det är synd att programmet främst omfattar barn som går i stadens egna förskolor. För i programmet pratar man uteslutande om "förskolebarn" och det rör sig inte om en omskrivning för att beteckna barn i åldern 1-6 år. Vi tror att barn i den åldern som inte är inskrivna i förskolan riskerar att falla mellan stolarna. Även om tanken är god med att staden vill inrätta ett arbetssätt som liknar grundskolans elevhälsa så behöver programmet även omfatta barn som inte går i förskolan. De barnen kan ha ett ännu större behov av programmet för att nå en god fysisk, psykisk och social hälsa. Stadsdelsförvaltningen arbetar intensivt för att se till att alla barn i åldern 1-6 år är inskrivna i förskolan men det finns familjer som av olika anledningar inte har barnen inskrivna där. Det finns flera olika föräldrastöd som erbjuds vårdnadshavare och det är viktigt att information till föräldrar sker via både förskolan och andra kanaler för att nå ut till samtliga familjer.

Förskolorna inom Skärholmens stadsdelsförvaltning arbetar medvetet med de frågor som programmet tar upp. Lärmiljöerna i förskolan har utvärderats, analyserats och förbättras för att möta de krav som finns i Skollagen. Under mandatperioden har förskolan i Skärholmen omorganiserats i syfte att säkerställa en hög pedagogisk

kompetens på alla förskolor och avdelningar. Det har också tillförts resurser för att utöka den specialpedagogiska kompetensen och se till att den når alla avdelningar. Förskolan arbetar också med att utvärdera förskolegårdarna utifrån stadens verktyg LYF, lekytefaktor och de förbättras också för att skapa attraktiva utemiljöer som främjar lek och utveckling. En fördel för Skärholmen, till skillnad från vissa andra stadsdelar, är att vi också har tillgång till naturen direkt utanför dörren vilket ytterligare ökar barns möjlighet till spännande lek.

Programmet lyfter att förskolan ska arbeta medvetet med att stärka skyddsfaktorer och minska påverkan av riskfaktorer i syfte att stärka barns motståndskraft (resiliens) och förebygga påverkan från långvarig stress (toxisk stress) och att det utifrån ett långsiktigt perspektiv bidrar till förbättrade livsvillkor och framgångsrik skolgång. Dock visar forskning att det inte bara är hur ens egen familj fungerar som skapar en framgångsrik levnadsbana utan att barn också påverkas av hur grannarna och områdets invånare mår. Vi ser därför att satsningar kan behöva göras utifrån områdets behov och inte bara barnets individuella riskfaktorer. Vi saknar geografisk analys och satsning.

Barnets sociala hälsa påverkas av familjens situation, förskolan och fritidsmöjligheter. I familjer som lever under otrygga och där man oroas av ekonomi eller osäkerhet kring uppehållstillstånd har man svårare att tillgodose barnets behov.

Detsamma gäller familjer där någon av föräldrarna arbetar under kvällar och helger. Orken och förmågan att leka med barnet kan påverkas av de faktorerna. Visserligen ska förskolan utveckla lärmiljöer som främjar lek, stödjer kommunikation samt utvecklar identitet och relationsbyggande. Men identitetsbyggandet sker även efter att barnet har hämtats från förskolan. Många vårdnadshavare stannar till vid en parklek eller lekplats innan man går hem och där sker ett annat relationsbyggande och barnet får en identitet i förhållande till sitt närområde. För de barn som inte är inskrivna i förskolan är de här platserna extra viktiga och därför saknar vi att de barnen inte finns med i programmet.

Vi uppskattar att programmet betonar att alla stadens verksamheter som arbetar med berörd målgrupp behöver samverka i ett långsiktigt, tvärprofessionellt, strategiskt arbete för att nå målet. Programmet är viktigt för vi vet att tydliga handlingsplaner och riktlinjer når ut till våra verksamheter. Dock saknar vi skrivningar kring hur andra huvudmän som bedriver förskola ska omfattas av programmet. I framtida upphandlingar och godkännande av huvudmän bör det finnas ett krav kring hur arbetet med barnhälsa ska bedrivas. Kommunens förskolor kan vara förebilder men vi ska sträva efter att andra huvudmän också arbetar efter programmet och samarbetar med andra professioner.

Avslutningsvis vill vi understryka vikten av att Stockholms stads program för barnhälsa i högre grad beaktar den geografiska dimensionen i barns uppväxtvillkor. Programmet betonar med rätta betydelsen av att stärka skyddsfaktorer och minska riskfaktorer på individ- och verksamhetsnivå, men saknar i nuläget ett tydligt perspektiv på hur barns hälsa även formas av den plats där de växer upp – av

bostadsområdet, närmiljön och de sociala sammanhang som finns utanför förskolans ramar.

Forskningen som redovisas inom ramen för Stockholms universitets forskningsprogram "Lyckliga gatan" visar att människors livsbanor påverkas inte enbart av familjens förutsättningar, utan också av grannskapets sammansättning, sociala relationer och områdets samlade livsvillkor. Närmiljön fungerar som en central uppväxtmiljö där sociala normer, trygghet, tillit och framtidstro formas över tid.

Detta är särskilt relevant i arbetet med barnhälsa, där målet är att minska skillnader i barns livsvillkor och skapa jämlika förutsättningar för utveckling. Mot denna bakgrund menar vi att barnhälsoarbetet behöver kompletteras med ett tydligare områdesperspektiv. Insatser bör i större utsträckning kunna anpassas efter lokala behov och förutsättningar, inte enbart utifrån individuella riskfaktorer utan även utifrån hur segregation, otrygghet, socioekonomiska villkor och tillgång till trygga mötesplatser påverkar barns fysiska, psykiska och sociala hälsa. Genom att integrera en geografisk analys i programmet kan Stockholms stad ytterligare stärka sitt kompensatoriska uppdrag och skapa mer träffsäkra, långsiktiga och jämlika barnhälsoinsatser. Ett sådant helhetsperspektiv ligger väl i linje med programmets intention om minskade skillnader i barns livsvillkor och skulle bidra till att barnhälsan inte bara ses utifrån barnet i förskolan – utan också utifrån barnet i sitt sammanhang och sin närmiljö.